

ואם – הוא חושב לעצמו ומחליט: ירחיב ה' לו עוד – ויהיה לו יותר פנאי ללמוד תורה, אזי "טהור ידים יוסיף אמן", – אז, הוא מחליט, יקדיש יותר ויותר מזמנו ללימוד תורה, ו"מחשבה טובה בו". – אותה מחשבה טובה, שהחליט במחשבתו, ש"לכשירחיב" ילמד

תורה יותר ויותר (עד לכל היום כולו), נחשבת כאילו אכן עשה כך (כמאמר חכמינו ז"ל: "מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה"), וגם שאר היום כולו שעוסק במשא ומתן, יהיה מכון לשבתו יתברך, – על-ידי, בנתינת הצדקה שיתן מיגיעו, – מפרנסתו, שהיא – נתינת הצדקה, ממדותיו של הקב"ה – בהן צריך יהודי להתדבק, ואותן הוא צריך לעשות, "מה הוא רחום וכו'", – אף אתה רחום, וכמו שכתוב בתיקונים: "חסד דרועא ימינא". – חסד היא ה"יד הימנית" של הקב"ה כביכול, כלומר: על-ידי

ההתנהגות במדת החסד, נעשה האדם כלי ו"מכון" ל"דרועא ימינא", לחסדו של הקב"ה. ואף שאינו נותן אלא חומש – מפרנסתו, זהו השיעור המירבי לנתינת צדקה – ממילא מוקדש לצדקה רק החלק החמישי משעות עבודתו במשך היום, כיצד, איפוא, הוא יכול בשאר ארבעת חלקי היום, שהוא מקדיש לצרכיו, להיות "מכון לשבתו יתברך"? – התשובה היא: הרי החומש – שהוא נותן לצדקה, מעלה עמו כל – שאר, הארבע ידות לה', להיות מכון לשבתו יתברך, כנודע מאמר רז"ל שמצות צדקה שקולה כנגד כל הקרבנות, ובקרבנות היה כל החי – כל בעלי החיים, עולה לה' על ידי בהמה אחת, – שהביאו לקרבן, וכל הצומח – היה עולה, על ידי "עשרון סלת אחד בלול בשמן" כו'. – שהיו מביאים לקרבן מנחה. כך גם במתן צדקה: על-ידי נתינת חלק אחד מפרנסתו לצדקה – מעלים גם את שאר החלקים. ומלבד זה, הרי בשעת התורה והתפלה עולה לה' כל מה שאכל ושתה ונהנה מארבע הידות לבריאות גופו, כמו שיתבאר לקמן. – הרי שגם שאר זמנו, שהקדיש אותם להרוויח את ארבעת החלקים לצרכיו הוא – נעשים למשכן ולמכון לשבתו יתברך, על-ידי תורתו ותפילתו. באמור לעיל הוסבר שאחרי שאדם מגיע למרירות ול"לב נשבר", על-ידי חשבון מצבו הרוחני, שאינו כמו שצריך להיות – ישתדל האדם

להגיע לאחר מכן לשמחה אמיתית; ופרטים שונים בשמחה זו: – השמחה על יציאת נפשו האלקית מגלות הגוף והנפש הבהמית, והתעלותו ושובו למקור האלקי על-ידי תורה ומצוות: – השמחה על קרבת האלקים בשעת התעמקותו בענין "יחוד ה' האמיתי";

– וחדוותו הגדולה מן השמחה השוררת למעלה, על-ידי שהוא שבר והכניע את ה"סטרא אחרא"; להלן יוסבר, שכל הפרטים האלה בשמחה, אינם סותרים לעובדה, שיחד עם כך יהיה נתון במרירות ובלב נשבר בגלל מצב גופו ונפשו הבהמית; שכן, אף שמרירות ושמחה הן שתי רגשות הנוגדים אחד את השני – הרי, מאחר שהם נובעים משני גורמים שונים, יש באפשרות שני הלכי רוח מנוגדים אלה למשול יחד בנפשו של האדם. והנה, בכל פרטי מיני שמחות הנפש הנזכרים לעיל – אין מהן

מניעה להיות "נבזה בעיניו נמאס", – ושהיה לו, ו"לב נשבר", ורוח נמוכה – בשעת השמחה ממש, – באותו זמן ממש שהוא שרוי בשמחה, יכול שתהיה לו גם מרירות ולב נשבר וכדומה. מאחר כי היותו נבזה בעיניו וכו' – הוא מצד הגוף ונפש הבהמית, – מהחשבונות המראים לו את שפלות גופו ונפשו הבהמית, והיותו בשמחה – הוא מצד נפש האלהית וניצוץ אלהות המלוכלש בה – בנפש האלקית, להחיותה, כנזכר לעיל [בפרק ל"א]. – ולכן, אין המרירות והשמחה סותרות ומפריעות אחת לשניה, כי כל אחת מהן נובעת מסיבה אחרת. וכהא יגוונא איתא בזהר: – בדומה לזה נאמר ב"זוהר": "בכיה תקיעא בלבאי מסטרא דא, וחדוה תקיעא בלבאי מסטרא דא"; – בכיה תקועה בלבי מצד אחד, וחדוה תקועה בלבי מצד אחר. – רבי אלעזר ברבי שמעון, בשמעו מאביו, רבי שמעון (בר יוחאי), סודות התורה בענין חורבן בית המקדש – אמר, שבשעת מעשה היה לבו גם עצוב – מחורבן בית המקדש, שרק עתה נודע לו גודל החורבן, וגם שמח, בצד השני של לבו, מסודות התורה שנתגלו לו. הרי, כשישנן שתי סיבות נפרדות – יכולות שתי "תנועות" מנוגדות, כמו בכיה ושמחה, לבוא לידי ביטוי באותו זמן.

לקוטי אמרים

ואם

ירחיב ה' לו עוד אזי טהור ידים יוסיף אומץ ומחשבה טובה בו' וגם שאר היום כולו שעוסק במשא ומתן יהיה מכון לשבתו ית' בנתינת הצדקה שיתן מיגיעו שהיא ממדותיו של הקב"ה מה הוא רחום וכו' וכמ"ש בתיקונים חסד דרועא ימינא ואף שאינו נותן אלא חומש הרי החומש מעלה עמו כל הארבע ידות לה' להיות מכון לשבתו ית' כנודע מאמר רז"ל שמצות צדקה שקולה כנגד כל הקרבנות ובקרבנות היה כל החי עולה לה' ע"י בהמה אחת וכל הצומח ע"י עשרון סלת אחד בלול בשמן כו' ומלבד זה הרי בשעת התורה והתפלה עולה לה' כל מה שאכל ושתה ונהנה מארבע הידות לבריאות גופו כמ"ש לקמן.